

[View this email in your browser](#)

1DYK

Wij zijn 1DYK. Een samenwerking tussen Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân, Rijkswaterstaat, gemeente Noardeast-Fryslân, gemeente Waadhoeke en landbouw- en terreinbeherende organisaties. De komende jaren werken we samen aan de ontwikkeling van de Friese Waddenkust. We verbeteren de dijk, verzachten de randen van het Wad en versterken het gebied. Meer weten? Kijk op www.1dyk.nl

Waar staan we nu?

In de afgelopen maanden hebben we onderzocht welke kansen en projecten passen binnen ons motto 'Dijk versterkt, randen verzacht, gebied verrijkt'. Het gaat om initiatieven en ideeën die te maken hebben met zoetwater, brede welvaart of natuur. We kijken welke initiatieven meekunnen in de integrale planning van de dijkverbetering en of er geld is. Maar ook of we de juiste plek kunnen vinden in het gebied. Wist je al dat alle mogelijke kansen zijn verzameld op één plaat? Je ziet deze hieronder. [En de praatplaat vind je ook in dit gebiedsdocument.](#)

In deze nieuwsbrief laten we een aantal van deze initiatieven zien. Ook kijken we terug op de fietstochten over de dijk en gaan we in gesprek met Sjak Papma van Vitale Waddenkust.

De kracht van de golven: Wetterskip Fryslân laat effect kweldergras op golfkracht onderzoeken in Deltagoot

Wetterskip Fryslân onderzoekt het effect van kweldergras en voorland op de kracht van golven die de dijk bereiken, waardoor de dijk mogelijk minder ruimte nodig heeft. Dit doet het waterschap in samenwerking met kennisinstituut Deltares, Universiteit Twente en TU Delft. In september haalt Wetterskip Fryslân hiervoor blokken grond uit de buitendijkse kwelder ten oosten van Peazens-Moddergat.

De grond wordt naar de Deltagoot in Delft gebracht voor onderzoek. Kwelders begroeid met zeekweek, een blauwgrijze grassoort, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de waterkerende functie van de dijk. In de Deltagoot wordt met extreme golven een superstorm nagebootst, waarbij het golfdempende effect van de kweldervegetatie wordt gemeten.

Fietsend in gesprek over 1DYK

In juni en juli fietsten we met inwoners en ondernemers langs de dijk van Wierum naar Peazens-Moddergat en van Koehool naar Zwarte Haan. In het kader van 1DYK vertelden we onderweg over de plannen voor het verbeteren van de dijk, het herstellen van de natuur en de kansen die er liggen voor het gebied. Waar in juni de buien net aan ons voorbij trokken, hielden we het helaas in juli niet droog. Tijdens de avonden vertelden we over waar we mee bezig zijn en gingen we ook vooral met elkaar in gesprek. Beide fietstochten konden rekenen op een flinke opkomst en zijn zeker voor herhaling vatbaar.

In gesprek met... Sjak Papma- coördinator & projectleider Vitale Waddenkust

van de waadenoestregio de kansen en mogelijkheden aan te dragen. Voor ons ligt de nadruk niet alleen op de veiligheid, wat natuurlijk belangrijk is, maar ook op de leefbaarheid aan de binnenkant van de dijk. Naar onze mening is gezamenlijk optrekken dan ook het belangrijkste. Motto van de stichting is VERBINDEN, VERTELLEN en VERMAKEN. Deze elementen zijn voor deze regio erg belangrijk.

We hopen dat de meerwaarde van 1DYK bijdraagt aan een goede ontwikkeling van het gebied. Natuurlijk staat veiligheid voorop. Maar samen kansen en initiatieven benutten waardoor de regio sterker komt te staan, is ook erg belangrijk. De uitdagingen zijn de verschillende initiatieven die door de inwoners en organisaties zijn voorgedragen op de juiste manier invullen en verwezenlijken. We hebben diverse oproepen gedaan om te komen tot basisvoorzieningen, bereikbaarheid, economische bestaanszekerheid en verbondenheid in de regio. Mijn persoonlijke wens is om een aantal kilometers op de dijk te kunnen fietsen, waardoor de kracht van natuur en leefbaarheid binnendijs wordt benadrukt.'

Kansen voor Bunker Koehoal

Met de dijkverbetering tussen Koehoal en Lauwersmeer zijn verschillende belangen met elkaar te verenigen. Anders gezegd, we kijken tegelijkertijd naar mogelijkheden om de natuur te herstellen en het gebied te verrijken. Een van de initiatieven die hieronder vallen, komt van de Stichting Bunker Koehoal.

De bunker is bijna het enige dat nog over is van de militaire stelling die in de Tweede Wereldoorlog in opdracht van de Duitsers aan de zeedijk is gebouwd. Het doel van de stichting is om dit cultureel erfgoed in stand te houden en mensen een kijkje te laten nemen in de plaatselijke geschiedenis. Jaarlijks zijn er tijdens twee weekenden open dagen. Bezoekers, waaronder veel scholieren, hebben dan vrij toegang tot het educatiecentrum en de wisseltonstelling. Ook is de Bunker Koehoal open bij speciale gelegenheden, zoals de Waadhoeke Fietstocht.

Unieke situatie

Maar de bunker kan van nóg grotere waarde zijn, zegt Halbe Hageman, voorzitter van de stichting. Volgens hem lenen het bouwwerk en zijn omgeving zich bij uitstek voor het benutten van verschillende kansen. 'Er is hier een unieke situatie: overblijfselen uit de oorlog, een Unesco-gebied en een landschap met herinneringen van de strijd tegen het water. Deze drie thema's kunnen we samenbrengen en de aandacht geven die ze verdienen met een nieuw informatiepunt bij de bunker. Dat zou die plek extra interessant maken voor onder meer scholen. Combineer je dit met andere monumenten en natuurschoon in de omgeving, dan zijn er bovendien aantrekkelijke nieuwe wandel- en fietsroutes voor toeristen en omwonenden aan te leggen.'

Om tafel

Inmiddels worden de eerste stappen voor het initiatief gezet. De Museumfederatie Fryslân - in een adviserende rol - onderzoekt momenteel of de plannen haalbaar zijn. Als dat is afgerond, dan gaat ze samen met de gemeente Waadhoeke, de Stichting Bunker Koehoal en Wetterskip Fryslân (de eigenaar van de bunker) om tafel om de mogelijkheden te bespreken. Hageman: 'Wij zijn blij dat het waterschap positief is over ons idee en alle medewerking verleent. Hopelijk weten we ook de gemeente te overtuigen. Dit is een initiatief waar iedereen alleen maar baat bij heeft.'

Zondagmiddag 24 september: Jonge Dijkwerkersdag

Hé jij daar! Weet jij hoe we in Nederland onze voeten drooghouden?

Dijken beschermen ons tegen het water uit de zee. Maar het weer verandert, de zeespiegel stijgt en de kans op overstromingen nemen daardoor toe. Daarom gaan we nu onze dijken versterken. Maar denken we ook na over de verre toekomst.

De kerk in Wierum

Benieuwd hoe we dat doen?

Kom dan tijdens de Landschapstriënnale op **zondagmiddag 24 september** naar de kerk in Wierum. Tijdens de Jonge Dijkwerkersdag vertellen wij jou alles over de dijk, gaan we samen op de dijk kijken en kun je je eigen dijk bouwen. Ook vertellen we over het belang van de dijk voor de natuur en landbouw. Er is van alles te doen en te proeven. De middag is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 12 jaar. Kom jij tussen 14.00 en 17.00 uur een kijkje nemen?

Vragen?

Voor vragen kun je contact opnemen met Wetterskip Fryslân, via 058 292 2222, of waddenzeekust@weterskipfryslan.nl

Blijf op de hoogte

Wij houden je graag op de hoogte van de dijkversterking. Dat doen we onder andere via deze digitale nieuwsbrief die ieder kwartaal uitkomt. Daarnaast staat op www.1dyk.fr het laatste nieuws.

Want to change how you receive these emails?
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).